

Sygn. akt III KS 36/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)
SSN Paweł Wiliński

w sprawie **M. M.**

oskarżonej z art. 276 k.k. oraz o czyn z art. 270 § 2a k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 23 stycznia 2019 r.,
skargi prokuratora na wyrok Sądu Okręgowego we W.
z dnia 27 września 2018 r., sygn. akt II Ka [...],
uchylający wyrok Sądu Rejonowego we W.
z dnia 6 lutego 2018 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu we W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2018 roku, sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy we W. uznał M. M. za winną tego, że w nieustalonym dniu w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 23 lutego 2016 r. ukryła dokument, którym nie miała prawa wyłącznie rozporządzać, tj. przestępstwa z art. 276 k.k. Tym samym wyrokiem oskarżona została również uznana winną tego, że w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 23 lutego 2016 r. przerobiła dokument w postaci oświadczenia z dnia

23 października 2001 r. poprzez podpisanie się pod nim, w mniejszej wagi, to jest występku z art. 270 § 2a k.k. Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. orzeczone kary jednostkowe połączono i wymierzono oskarżonej karę łączną grzywny w wysokości 70 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 20 złotych.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonej M.M.. Podnosząc szereg zarzutów naruszenia prawa procesowego, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od czynów zarzucanych aktem oskarżenia.

Sąd Okręgowy we W. wyrokiem z dnia 27 września 2018 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we W. stwierdzając, że konieczne jest ponowne przeprowadzenie przewodu sądowego w całości.

Wyrok ten został zaskarżony przez prokuratora skargą wniesioną na podstawie art. 539a k.p.k. Prokurator zarzucił w niej naruszenie przepisu art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. z powodu uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we W. „mimo braku [...] uchybień z art. 439 k.p.k. i nieistnienia konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości”. W uzasadnieniu skargi prokurator wskazał, że Sąd Okręgowy we W. uznał za zasadny i skuteczny zarzut zawarty w punkcie 1.1 apelacji, w którym podniesiono obrazę przepisów postępowania - to jest art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z 192 § 2 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonej o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pokrzywdzonego S. M. z udziałem biegłego psychologa i psychiatry, pomimo istnienia wątpliwości co do jego stanu psychicznego, zdolności postrzegania i odtwarzania postrzeżeń. Zdaniem skarżącego Sąd odwoławczy powinien samodzielnie konwalidować brak postępowania dowodowego przez przesłuchanie na rozprawie pokrzywdzonego z udziałem biegłych i uzyskanie ich opinii. W ocenie skarżącego prawidłowość przeprowadzenia innych dowodów przez sąd I instancji w toku przewodu sądowego w postaci między innymi wyjaśnień oskarżonej, zeznań świadka X. M., zapisów nagrań, akt II K [...] i uzyskanych w postępowaniu dokumentów, nie budzi zastrzeżeń, a także nie została podważona przez Sąd odwoławczy.

Podsumowując, zdaniem skarżącego wskazywana przez Sąd odwoławczy potrzeba przeprowadzenia na nowo oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, po uzyskaniu powyżej wskazanej opinii biegłych, nie daje podstaw do uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania. Nie dostrzegając też innych podstaw do uchylenia wyroku przewidzianych w art. 439 § 1 k.p.k. oraz w art. 454 k.p.k., prokurator wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego we W. i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się zasadna.

Zgodnie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z powiązania treści tego przepisu z art. 539a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, jednoznacznie wynika, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960).

W orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że konieczność ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości zachodzi tylko wtedy, gdy bez ponowienia wszystkich dowodów nie jest możliwe wydanie trafnego rozstrzygnięcia, przy czym nie uzasadnia uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji powołanie się na konieczność ponownej oceny przeprowadzonych dowodów bez wykazania, że trzeba powtórzyć wszystkie dowody, które zostały już przeprowadzone (por. wyrok SN z dnia 9 grudnia 2016 r., IV KS 5/16, Lex nr 2165596; wyrok SN z dnia 14 marca 2018 r., IV KS 4/18, OSNKW 2018, z. 7, poz. 51).

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jako powód podjęcia przez Sąd Okręgowy rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym podano konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w całości ze względu na „wadliwe

zgromadzenie materiału dowodowego i jego ocenę, poprzez zaniechanie przesłuchania świadka S. M. z udziałem biegłego psychiatry i psychologa”. Sąd Okręgowy formułując zalecenie dla sądu ponownie rozpoznającego sprawę wyraźnie wskazał na potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego, a następnie konieczność dokonania jego kompleksowej oceny. Ponadto, w uzasadnieniu wyroku krytycznie ocenił brak postępowania dowodowego polegający na nieprzeanalizowaniu przez sąd *meriti* treści znajdującej się w aktach sprawy kserokopii dokumentu, którego przerobienie zarzucono oskarżonej.

Należy zgodzić się z autorem skargi, że przeprowadzenie dowodów wskazanych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego we W. nie wymagało przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Sąd Rejonowy w prawidłowy sposób przeprowadził bowiem szereg innych dowodów, na których możliwe było – po ich uzupełnieniu na rozprawie odwoławczej – oparcie ustaleń faktycznych w sprawie. Jak słusznie podkreśla skarżący, nie było żadnych przeszkód, aby sąd odwoławczy samodzielnie przeprowadził uzupełniające przesłuchanie pokrzywdzonego z udziałem biegłych i uzyskał ich opinię. Podsumowując, obowiązkiem Sądu Okręgowego było samodzielne uzupełnienie materiału dowodowego, a następnie dokonanie jego oceny i ustalenie stanu faktycznego, a na jego podstawie podjęcie stosownego rozstrzygnięcia.

Konkludując, w ocenie Sądu Najwyższego rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego o uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania naruszało art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. Wobec tego konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.